

УХВАЛЕНО

Науково-технічною радою ТНТУ
протокол №6 від 20 квітня 2023 р.
Проректор з наукової роботи
Павло МАРУЦАК

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
Микола МИТНИК
« » 2023 р.

ПРОГРАМА

для вступу на навчання
для здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 051 Економіка

Схвалено вченою радою ФЕМ
протокол № 10 від 12 квітня 2023 р.
Декан Галина ЦІХ

ТЕРНОПІЛЬ 2023

Програма складається із програми проходження співбесіди при вступі в аспірантуру, програми фахового вступного іспиту та програми додаткового фахового іспиту.

Дана програма для вступу на навчання для здобуття третього освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» ТНТУ ім.І.Пулюя розроблена з метою підготовки здобувачів освіти до складання такого іспиту.

Програма співбесіди передбачає оцінювання спроможності вступників навчатися в аспірантурі та займатися підготовкою дисертаційного дослідження для прийняття рішення щодо можливості їх допуску до вступних випробувань для вступу на навчання за освітньо-науковою програмою підготовки доктора філософії.

Зміст програми фахового вступного іспиту охоплює базові дисципліни для перевірки належної підготовки здобувача освіти до можливості продовжити навчання в аспірантурі за освітньо-науковою програмою «Галузеве машинобудування».

Вступний фаховий іспит в аспірантуру за даною спеціальністю складається із всебічної перевірки знань та вмінь абітурієнтів в обсязі програми рівня вищої освіти магістра (спеціаліста). Екзаменаційні білети сформовані з бази наведених питань загально-інженерних дисциплін.

Програма додаткового фахового іспиту передбачає перевірку знань та підготовки здобувачів освіти із спеціальних дисциплін певної галузі. Додатковий фаховий іспит складається лише в тому випадку, якщо спеціальність диплому магістра (спеціаліста) вступника не відповідає обраній спеціальності аспірантури.

Прийом до аспірантури ТНТУ ім. Івана Пулюя для підготовки докторів філософії проходить відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», Правил прийому на навчання до Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя у 2022 році та Положення про приймальну комісію ТНТУ.

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ

Метою даної програми є забезпечення вступників необхідною інформацією щодо структури, змісту співбесіди і критеріїв її оцінювання.

Метою співбесіди є оцінювання спроможності вступників навчатися в аспірантурі та займатися підготовкою дисертаційного дослідження. Співбесіда проводиться в усній формі. Результати співбесіди зазначаються у протоколі співбесіди.

Співбесіда проходить при комісії, яка затверджується наказом ректора. Комісія співбесіди може бути у складі 3-5 чоловік. Може створюватись одна комісія для спеціальності або для галузі знань.

Особи, які без поважних причин не з'явилися на співбесіду у визначений час, або особи, які отримали негативну оцінку за результатами співбесіди, до участі в наступних вступних випробуваннях та у конкурсному відборі не допускаються.

ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ СПІВБЕСІДИ

1. Після надходження заяви про вступ до аспірантури приймальна комісія спільно з відділом аспірантури, докторантури та атестації наукових кадрів з урахуванням інформації, наданої кафедрами, на яких здійснюється підготовка докторів філософії з відповідної спеціальності, про наукових та науково-педагогічних працівників, які можуть бути науковими керівниками, мають таку можливість з огляду на встановлені чинним законодавством обмеження, переліку їхніх наукових праць, визначаються строки час та місце проведення співбесід. Формуються та затверджуються склади комісій для співбесід.

Обов'язково підлягає врахуванню прохання аспіранта, викладене у заяві про допуск до складання вступних випробувань до аспірантури, щодо напряму майбутнього наукового дослідження та/або пропозиція щодо призначення науковим керівником конкретного наукового чи науково-педагогічного працівника.

2. Уповноважений працівник приймальної комісії забезпечує перевірку наданого вступником наукового реферату (доповіді) щодо оригінальності тексту відповідно до Положення про недопущення академічного плагіату в Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя.

Перевірка наукових публікацій вступника за допомогою електронних сервісів не здійснюється.

3. Науковий реферат (наукова доповідь) та/або копії наукових публікацій вступника, результати перевірки тексту наукового реферату надаються особам, які проводять співбесіду.

4. Під час проходження співбесіди вступник має право:

- вільно викласти свої думки з приводу попереднього наукового досвіду (наявності наукових публікацій, участі у наукових заходах та наукових проєктах, наукових конкурсах, наукових школах, роботи в наукових гуртках, дискусійних та дебатних клубах);

- висловлюватися з приводу бажаного напрямку наукових досліджень, наукової спеціальності, ймовірного наукового керівника, можливості участі в програмах академічної мобільності, стажуваннях, у тому числі за кордоном, тощо;

- користуватися копіями наукових публікацій для підтвердження тих чи інших висловлених положень, обчислень та цитування думок інших вчених, на висновки яких посилається автор під час проведеного дослідження.

5. Під час проходження співбесіди вступник повинен:

- бути спроможним пояснити, аргументувати і довести наукові результати, отримані автором особисто під час попереднього наукового досвіду, викладеного у наукових публікаціях (у тому числі визначення особистого внеску в наукових публікаціях, виконаних у співавторстві), чи наукової роботи, здійсненої у вигляді наукового реферату (доповіді) (актуальність обраної тематики, ступінь її розробленості у вітчизняній і зарубіжній науці, наявність власних оригінальних висновків або додаткові аргументи щодо наявних положень чи концепцій щодо предмету дослідження тощо);

- продемонструвати бачення ходу майбутнього наукового дослідження, його проміжних та кінцевих результатів, а також можливості їхнього впровадження у різні сфери людської діяльності за спеціальністю;

- продемонструвати розуміння основ наукової роботи (основ культури мовлення, академічного письма, значення наукових досліджень та наукових праць, призначення та особливостей участі у наукових заходах тощо);

- надати власні міркування щодо категорій та правил академічної доброчесності, котрі відповідають міжнародним та національним стандартам.

6. За потреби потенційний науковий керівник може задавати уточнюючі питання, зокрема:

- Що стало мотивом (поштовхом) для вирішення питання про зайняття науковою діяльністю та проходження підготовки на третьому рівні вищої освіти як дослідника?

- Які чинники зумовили вибір наукової спеціальності та наукової школи? (актуальність, новизна дослідження тощо).

- Праці яких вітчизняних та зарубіжних науковців використані під час попереднього наукового досвіду?

- Які основні методи дослідження необхідно використовувати у процесі вирішення майбутнього наукового завдання?

- Які очікуються результати та їх значення для науки та практики?

- Чим зумовлене рішення зайнятися науковою діяльністю?

- У чому Ви вбачаєте актуальність теми наукової роботи?

- Як можете оцінити рівень наукової дослідженості обраної теми, наукової проблеми дослідження?

- Які складові наукової компетентності плануєте набути під час навчання в аспірантурі?

Про хід та результати співбесіди комісія складає протокол співбесіди (додаток 1).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСІДИ

При визначенні результатів співбесіди та для прийняття рішення про рекомендацію або не рекомендацію до подальшого проходження вступником до аспірантури вступних випробувань комісія, яка проводить співбесіду, враховує:

- уміння обґрунтувати свою думку, доводити свою позицію;
- уміння виявляти теоретичні та практичні проблеми певної наукової сфери;
- здатність формулювати завдання задля поставлених цілей наукового дослідження;
- уміння аналізувати та систематизувати наукові джерела та інформацію з них;
- розуміння основних наукових концепцій, які існують за обраним напрямом наукового дослідження;
- вміння коректно, стисло, точно відповідати на запитання.

Рішення про те, щоб вступника НЕ рекомендувати до подальшого проходження вступних випробувань потенційним науковим керівником може бути прийняте у разі, якщо:

1. Вступник не може обґрунтувати актуальність, об'єкт, предмет та новизну проведених наукових досліджень у вигляді наукових публікацій, наукового реферату (доповіді);

2. Відповіді на уточнюючі питання не відображають розуміння основ ведення наукової роботи, більшість відповідей на запитання неточні або неправильні, вступник не володіє предметом дослідження;

3. Існують обґрунтовані сумніви щодо самостійного виконання наукового реферату (доповіді), що підтверджено низкою питань особи, яка проводить співбесіду, із фіксуванням у протоколі співбесіди;

4. Виявлено випадки чи схильність вступника до аспірантури до порушення правил та стандартів академічної доброчесності;

5. Вступник не може продемонструвати розуміння основних наукових інститутів, які існують в обраній сфері наукового дослідження;

Вступник має право на оскарження результатів проходження співбесіди

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Кафедра економічної кібернетики Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя розробляє програму вступного випробування зі спеціальності 051 «Економіка», яка відображає загальне коло кваліфікаційних вимог до теоретичних та практичних знань претендентів для вступу до аспірантури, а також компетентної здатності здійснення наукових досліджень, якими повинен володіти фахівець зі спеціальності 051 «Економіка».

Метою складання вступного іспиту є перевірка й оцінювання фундаментальних знань вступників із функціонування підприємств і державних систем, механізму управління економікою на мікро- та макрорівнях, а також форм, методів й економічних важелів регулювання економічних процесів та встановлення їхньої достатності для проведення наукових досліджень з обраної галузі науки.

Програма вступного іспиту сформована відповідно до спеціальності 051 «Економіка». Основу цієї програми склали ключові положення таких дисциплін: «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Міжнародна економіка», «Регіональна економіка», «Економіка підприємства», «Економіка праці», «Моделювання економіки» та ін.

На основі даної програми складається перелік питань вступного іспиту й формуються екзаменаційні білети.

Структура екзаменаційного білета

Екзаменаційний білет включає три питання.

Перше питання екзаменаційного білета формується зі списку питань, представлених у розділі 1 «Економічна теорія».

Друге питання екзаменаційного білета формується зі списку питань, представлених у розділі 2 «Економіка підприємства» та «Економіка праці»

Третє питання екзаменаційного білета формується зі списку питань, представлених у розділі 3 «Математичні методи та моделі в економіці».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНИХ ІСПИТІВ ДО АСПІРАНТУРИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 051 «ЕКОНОМІКА»

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

1. Визначте основні методи пізнання економічних процесів і явищ які застосовує економічна теорія. Поясніть сутність поняття «економічна категорія», визначте місце та роль економічних категорій у системі економічної теорії та всіх економічних дисциплін.

2. Обґрунтуйте сутність економічних законів, представте їх класифікацію. Поясніть загальні властивості та відмінності економічних законів, законів природи та юридичних законів (нормативно-правових актів).

3. Обґрунтуйте, які функції виконує економічна теорія. Поясніть, як Ви розумієте вислів: «Економічний тип мислення»?

4. Дайте визначення та представте класифікацію економічних потреб та економічних інтересів. Поясніть зв'язок між категоріями: «економічні потреби», «благо», «економічні інтереси», «суспільне виробництво». Обґрунтуйте роль економічного «закону зростання потреб» у стимулюванні суспільного виробництва та у забезпеченні суспільного прогресу

5. Охарактеризуйте теоретичні підходи щодо періодизації розвитку суспільства («формаційний» та «цивілізаційний» підхід). Наведіть поширені в економічній теорії варіанти періодизації суспільного розвитку та охарактеризуйте економічне підґрунтя їх існування.

6. Визначте сутність та складові економічної системи як об'єкта досліджень економічної теорії. Які економічні інтереси домінують у основних типах економічної системи (студенту пропонується самостійно обрати для пояснення щонайменше— два типи економічної системи – «командно-адміністративну» та «ринкову»).

7. Визначте сутність відносин власності в економічній системі. Поясніть – у чому полягають відмінності трактувань «власності» як економічної категорії від трактувань «власності» як юридичної категорії.

8. Визначте сутність та зміст приватної, суспільної та змішаної форм власності. У чому полягають відмінності трактувань «власності» як економічної категорії від трактувань «власності» як юридичної категорії.

9. Визначте сутність, структуру та фактори суспільного виробництва. Обґрунтуйте сутність та роль речового й особистого фактора у розвитку суспільного виробництва. Представте розширене трактування факторів виробництва, що розповсюджено у сучасній світовій економічній науці (відповідно до цивілізаційного підходу).

10. Визначте сутність ефективності суспільного виробництва. Охарактеризуйте специфіку економічної та соціальної ефективності виробництва. Наведіть приклади основних показників економічної ефективності виробництва та дайте їх визначення («продуктивність праці», «фондоефективність», «матеріалоємність» та ін.).

11. Визначте сутність та особливості розвитку натурального і товарного виробництва. Обґрунтуйте спільні ознаки та відмінності простого і розвинутого товарного виробництва. Охарактеризуйте сутність категорії «товар», визначте властивості товару.

12. Визначте сутність та назвіть ознаки матеріального та нематеріального виробництва. Які характерні ознаки має товар - «послуга». Поясніть – у чому особливість розвитку «доіндустріального», «індустріального» та «постіндустріального» суспільства?

13. Обґрунтуйте сутність та співвідношення категорій: «вартість», «цінність», «гранична корисність», «ціна» товару/блага. Визначте сутність закону вартості. Обґрунтуйте функції закону вартості та визначте його роль у стимулюванні розвитку продуктивних сил суспільства.

14. Визначте основний зміст раціоналістичної та еволюційної концепцій виникнення грошей. Обґрунтуйте еволюцію форм вартості, що призвело до виникнення грошей. Розкрийте сутність грошей. Поясніть спільне та відмінне у сутності «монета» та «паперові гроші».

15. Охарактеризуйте функції грошей та розкрийте їх зміст (п'ять функцій грошей). Визначте зміст та співвідношення економічних категорій: «міра вартості», «ціна», «масштаб цін».

16. Визначте сутність законів грошового обігу (класичний підхід та «рівняння Фішера»). Поясніть зв'язок законів грошового обігу із реаліями господарювання національного господарства (у ХІХ ст. та в період ХХ – початку ХХІ ст).

17. Охарактеризуйте агрегатні (агреговані) показники грошової маси. Представте структуру грошової маси у національному господарстві та надайте характеристики її складових.

18. Охарактеризуйте сутність інфляції. Представте класифікацію типів інфляції(за різними критеріями) та надайте їх економічну характеристику.

19. Поясніть сутність та причини виникнення інфляції попиту та інфляції пропозиції. Що представляє собою «інфляційна спіраль»? Обґрунтуйте соціально-економічні наслідки інфляції для економіки країни, для юридичних та фізичних осіб.

20. Визначте сутність ринкової економіки та умови її виникнення. Охарактеризуйте види ринків, історичні етапи формування ринкової економіки та основні функції ринку.

21. Поясніть які функції виконують суб'єкти ринкової економіки: домашні господарства, держава, підприємці (бізнес)? Що таке «фіаско» ринку та як на практиці можна мінімізувати його негативні соціально-економічні наслідки для суспільства?

22. Розкрийте сутність ринкової інфраструктури та охарактеризуйте її складові. Визначте роль ринкової інфраструктури у розвитку ринкової економіки.

23. Розкрийте сутність та роль біржі у ринковій економіці. Поясніть сутність та роль «акцій», «облігацій» та інших різновидів цінних паперів в умовах ринку.

Що таке «концентрація» та «централізація» капіталу. Яку роль вони відіграють для розвитку виробництва та появи монополій?

24. Визначте сутність та роль конкуренції і монополії у розвитку ринкової економіки. Поясніть сутність, розкрийте особливості прояву цінової та нецінової

конкуренції. Поясніть сутність внутрішньогалузевої, міжгалузевої та міжнародної конкуренції – якими засобами вона реалізується?

25. Обґрунтуйте об'єктивні економічні передумови виникнення монополії.

Назвіть переваги та недоліки діяльності монополії на ринку. Що таке «олігополія», «монополія», «природна монополія», в яких галузях(сферах господарства) вони найчастіше зустрічаються – наведіть приклади. Поясніть, яким чином в умовах ринку проявляється «монопольна влада» та монопольна «цінова дискримінація» щодо споживачів.

26. Визначте зміст попиту та сутність «закону попиту». Представте графічну інтерпретацію двох різновидів зміни попиту, що відбуваються під впливом цінових та нецінових чинників.

27. Поясніть сутність «ринкової рівноваги». Графічно представте ситуацію «перевиробництво» товарів та послуг на ринку. Надайте її економічну інтерпретацію.

28. Визначте зміст пропозиції та сутність «закону пропозиції». Представте графічну інтерпретацію двох різновидів зміни пропозиції, що відбуваються під впливом цінових та нецінових чинників.

29. Поясніть сутність «ринкової рівноваги». Графічно представте ситуацію «дефіцит» товарів та послуг на ринку. Надайте її економічну інтерпретацію

30. Обґрунтуйте сутність та зміст еластичності попиту та пропозиції. Наведіть приклади товарів еластичного та нееластичного попиту.

31. Визначте сутність підприємництва та поясніть, чому підприємництво вважають рушійною силою розвитку ринкової економіки, базисом прогресивного розвитку суспільства. Визначте об'єкти та суб'єкти підприємницької діяльності.

34. Визначте сутність підприємництва. Визначте умови, необхідні для розвитку підприємництва в країні. Поясніть – хто і чому (відповідно до законодавства України) не має права займатися підприємницькою діяльністю?

35. Визначте, які функції виконує підприємництво в умовах ринку? Охарактеризуйте різновиди підприємницької діяльності (за сферами). Поясніть, які

принципи підприємницької діяльності та ділової етики мають перебувати в основі ведення сучасного бізнесу?

РОЗДІЛ 2. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА та ЕКОНОМІКА ПРАЦІ

1. Характеристика ринку праці.
2. Трудові ресурси суспільства, їх характеристика та структура.
3. Система трудових показників на підприємстві.
4. Трудовий потенціал суспільства, його характеристика та структура.
5. Основні принципи соціального партнерства.
6. Задачі, зміст та показники плану по праці, порядок його розробки.
7. Види зайнятості.
8. Основні напрямки організації праці.
9. Позитивні і негативні наслідки міжнародної трудової міграції.
10. Суть і цілі аудиту в сфері праці.
11. Міжнародний досвід регулювання трудових відносин.
12. Охарактеризуйте форми оплати праці.
13. Назвіть основні напрямки регулювання ринку праці.
14. Структура ринку праці.
15. Основні напрямки політики доходів населення в Україні.
16. Функції ринку праці.
17. Ефективність праці. Суть і методи її вимірювання.
18. Методи вимірювання продуктивності праці.
19. Розкрийте роль профспілкової організації з захисту прав та інтересів найманих робітників.
20. Прожитковий мінімум і методи його розрахунку.
21. Охарактеризуйте конкретні моделі і типи вирішення трудового конфлікту.
23. Поняття реальної та номінальної заробітної платні.
24. Трудовий потенціал працівника та чинники, які впливають на його формування.

25. Розкрийте основні сфери діяльності Міжнародної організації праці(МОП).

26. Функції типового промислового підприємства. Основні функції промислового підприємства: фінансування, виробництво, маркетинг. Виробнича система. Основні структурні елементи виробничої системи. Додана вартість.

27. Суть та зміст управління промисловим підприємством. Концепції управління: раціоналістична та неформальна. Стратегія виробничого (промислового) підприємства: місія, функціональні стратегії, тактика.

28. Моделі управління промисловим підприємством. Традиційна та сучасна моделі управління. Служби підприємства: технічна, виробнича, економічна, комерційна, кадрова.

29. Організаційна структура управління. Типізація організаційних структур управління. Основні види зв'язків між елементами структур управління: лінійні, функціональні, міжфункціональні.

30. Визначення економічної сутності та класифікація виробничого капіталу підприємства. Засоби виробництва. Натуральний та вартісний склад засобів виробництва.

31. Показники використання основного капіталу. Показники, що характеризують рух основного капіталу на підприємстві: коефіцієнт вибуття, коефіцієнт оновлення.

32. Амортизація основного капіталу підприємства. Співвідношення між амортизацією та зношенням. Норма амортизаційних відрахувань та її визначення. Норми амортизаційних відрахувань по групах основного капіталу.

33. Оборотний капітал підприємства. Структура оборотного капіталу: виробничі запаси, незакінчена продукція, витрати майбутніх періодів. Показники ефективного використання матеріальних ресурсів.

34. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства: конкурентоспроможність підприємства на внутрішньому ринку; реструктуризація та санація підприємства; банкрутство та ліквідація підприємства.

35. Види планування: стратегічне, тактичне планування й оперативно-календарне планування, бізнес-планування.

36. Кадрова політика на підприємстві. Оцінка персоналу, основні групи. Баланс (бюджет) робочого часу на підприємстві. Суть та принципи заробітної плати.

37. Формування й використання прибутку. Джерела прибутку та його обчислення: джерела формування прибутку підприємства. Система розрахункових показників прибутковості (валовий прибуток, чистий прибуток, рентабельність активів, власного капіталу, акціонерного капіталу, продукції, одного виробу).

38. Структура національної економіки, структурна політика та механізм її реалізації. Моделі державного регулювання національною економікою.

39. Прогнозування та макроекономічне планування в системі державного управління національною економікою, окремих сфер і галузей.

40. Регулятори і важелі антикризової політики держави. Особливості регулювання в державному секторі економіки.

41. Інвестиційний процес, державна інвестиційна політика та механізм її реалізації.

42. Інноваційний розвиток, державна інноваційна політика, науково-технічна політика та механізм її реалізації.

43. Державне прогнозування соціально-економічного розвитку національної економіки.

44. Прогнозування та державне регулювання окремих макроекономічних процесів (виробництво, доходи, споживання інвестиції, інфляція, валютний курс тощо).

45. Митні та немитні інструменти зовнішньо-торгівельної політики. Політика протекціонізму.

РОЗДІЛ 3. МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ ТА МОДЕЛІ В ЕКОНОМІЦІ

1. Економетричні методи: сутність економетрії, роль економетричних методів у дослідженні економічних процесів і явищ.
2. Економіко-математичні моделі підприємницької діяльності, методи та моделі менеджменту, маркетингу та зовнішньоекономічної діяльності.
3. Економічна інформація як об'єкт автоматизованої обробки. Поняття економічної інформації, її види та властивості. Методи класифікації економічної інформації.
4. Елементи теорії кореляції: кореляційна матриця, часткові коефіцієнти кореляції.
5. Етапи економетричного аналізу економічних явищ і процесів. Загальний вигляд лінійної економетричної моделі, її структура та етапи побудови.
6. Загальне поняття виробничих функцій. Макроекономічні виробничі функції.
7. Задачі математичного програмування, їх різновиди. Етапи дослідження операцій. Задачі лінійного програмування та методи їх розв'язування.
8. Інформація як стратегічний ресурс. Джерела на канали отримання стратегічної інформації. Структура, форми подання та відображення економічної інформації. Засоби формалізованого опису економічної інформації.
9. Класифікація задач і моделей в умовах невизначеності і ризику. Аналіз оптимального плану на стійкість і чутливість.
10. Математичні моделі та методи розв'язання задач мікро- та макроекономіки. Прогнозування на основі трендових моделей.
11. Основні поняття теорії ігор. Критерій оптимального вибору в умовах невизначеності. Ігри в змішаних стратегіях. Основна теорема теорії ігор.
12. Особливості та основні принципи математичного моделювання економіки. Елементи класифікації економіко-математичних моделей. Етапи побудови економіко-математичних моделей.
13. Балансові моделі ринкової економіки.
14. Виробничі моделі економіки та їх актуальність у сучасному плануванні розвитку економічних об'єктів.

15. Моделювання з урахуванням ризиків як ендогенних так і екзогенних.

16. Поняття міжгалузевого балансу. Види міжгалузевих балансів. Схема та характеристика розділів статичного міжгалузевого балансу у вартісній формі. основна модель статичного міжгалузевого балансу. Використання моделі в економічних розрахунках.

17. Розвиток Інтернет-банкінгу. Світовий досвід застосування Інтернет-банкінгу в Україні. Системи Інтернет платежів.

18. Способи розв'язання багатокритеріальних проблем оптимізації. Класифікація систем.

19. Сучасні експертні економічні системи. Прийняття рішень з використанням штучного інтелекту.

20. «Хмарні технології»- ефективність використання для збереження економічної інформації в умовах нестабільності.

21. Циклічні моделі економічного розвитку. Теорія Є.Слуцького щодо циклічності процесів в економіці

22. Моделювання та прогнозування економічних процесів з використанням теорії нечітких множин

23. Бізнес-моделі розвитку малого і середнього бізнесу.

24. Моделювання покращення інвестиційних процесів у бізнес-середовищі.

25. Моделювання та прогнозування валютних коливань в економіці.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ДО ВСТУПУ В АСПІРАНТУРУ

Вступні випробування проводяться у такому порядку:

1. Члени фахової комісії дають вступникові екзаменаційний білет з трьома питаннями з вступних випробувань.

2. Абітурієнт повинен написати відповіді на ці питання на екзаменаційному листі вступних випробувань, а потім усно на них відповісти членам комісії.

3. Вислухавши відповіді, члени комісії можуть задавати додаткові питання, але такі, які стосуються більш глибокого висвітлення попередньо поставлених питань.

Оцінювання рівня знань. Остаточна оцінка враховує результати відповідей з трьох питань.

Оцінювання знань вступників до аспірантури за результатами іспиту здійснюється *п'ятибальною* шкалою. Відповіді вступників оцінюються членами комісії окремо за кожним питанням, що дозволяє визначити середню оцінку за результатами усіх питань та виставлених оцінок усіма членами комісії. При середній дробовій оцінці значення округлюються відповідно до математичних правил розрахунку. При виникненні дискусій в процесі оцінювання відповіді вирішальне слово має голова екзаменаційної комісії.

Критерії оцінювання знань вступника:

“відмінно” – вступник дає ґрунтовні, глибокі та теоретично правильні відповіді на всі поставлені питання, демонструє знання Законів України, постанов Кабінету Міністрів України, інструкцій, підручників, посібників, формулює узагальнення і висновки; послідовно, логічно, обґрунтовано, безпомилково викладає матеріал; може навести впевнено і правильно приклади для більшої повноти відповіді;

“добре” – вступник володіє знаннями на рівні попереднього пункту, але допускає окремі несуттєві помилки, робить помилки у формулюванні окремих понять і категорій;

“задовільно” – вступник неправильно відповідає та/або не дає відповіді на одне з питань екзаменаційного білету або дає на всі питання малообґрунтовані неповні відповіді; допускає помилки, спрощено викладає матеріал з вказаних питань; може навести приклади тільки за допомогою члена комісії;

“незадовільно” – вступник дає неправильні відповіді на два-три питання екзаменаційного білету, допускає суттєві помилки, показує поверхові знання і розуміння основного програмного матеріалу; непослідовно викладає матеріал; невміло робить узагальнення та висновки.

Вступний іспит до аспірантури вважається складеним за умови отримання здобувачем середньої оцінки комісії не нижче оцінки —задовільно.

НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

Реферат зі спеціальності 051 «Економіка» виконується вступником у разі відсутності друкованих праць з даної спеціальності у фаховому виданні на момент вступу в аспірантуру.

Реферат має бути дослідницького характеру і є самостійною письмовою науковою роботою. Тема реферату обирається самостійно та узгоджується з науковим керівником.

Автор реферату зі спеціальності має продемонструвати:

- чітке розуміння досліджуваної проблеми, знання дискусійних питань, пов'язаних з нею;
- вміння підбирати, систематизувати та аналізувати фактичний матеріал;
- вміння формувати обґрунтовані висновки та перспективи подальших досліджень

Структурними елементами (обсяг 25-35 сторінок машинописного тексту формату А4, розмір шрифту 14, інтервал 1,5) реферату є:

- титульна сторінка;

- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновок;
- список використаних джерел.

У рефераті обов'язково мають міститися:

- стисла характеристика сучасної розробки проблеми, дискусійні положення і питання, що потребують вирішення; обґрунтування актуальності досліджуваної проблеми; чітке формування цілей і задач, об'єкта, предмета і методів дослідження, інформаційна база дослідження;
- розкриття сутності теми, її найважливіших питань і проблем;
- результати проведеного дослідження з визначенням, наскільки вирішені поставлені завдання і досягнута мета.

Список використаних джерел має свідчити про ознайомлення автора як з фундаментальними науковими працями, так і з останніми публікаціями за обраною темою (вітчизняними і зарубіжними). Посилання в тексті реферату на використані джерела обов'язкові.

При встановленні фактів плагіату (порушення правил цитування) знімається з розгляду, а автор до вступного іспиту не допускається.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО ІСПИТУ

Організація і проведення додаткового фахового іспиту до вступу в аспірантуру Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя за спеціальністю **051 «Економіка»** здійснюється відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2016 році, Правил прийому до аспірантури (доктор філософії) ТНТУ в 2016 році, Положення «Про приймальну комісію ТНТУ», Положення про відділ аспірантури і докторантури ТНТУ.

Відповідно до спрямування майбутнього наукового дослідження вступник обирає блок питань відповідної галузі. Екзамен проводиться у письмовій формі на основі вільного вибору здобувачами білету, який містить три запитання із відповідної вибраної галузі машинобудування.

Оцінювання знань вступників до аспірантури за результатами фахового іспиту здійснюється членами комісії на основі отриманих відповідей на питання білетів. Оцінювання відбувається за двобальною шкалою («зараховано» або «незараховано»). Відповіді вступників оцінюються окремо за кожним питанням усіма членами комісії.

Додатковий фаховий іспит вважається складеним за умови отримання здобувачем із кожного питання оцінки «зараховано».

Структура екзаменаційного білета наведена в додатку 3

Додаток 1 Форма протоколу співбесіди

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти
і науки України
05.07.2016 № 782

Форма № Н-1.09

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ

(найменування вищого навчального закладу)

ПРОТОКОЛ СПІВБЕСІДИ № ____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові вступника)

пройшов (пройшла) співбесіду « ____ » _____ 20__ року

у відбірковій комісії _____
(найменування (назва) інституту/факультету/відділення)

За підсумками співбесіди комісія вирішила _____ до зарахування
(рекомендувати, не рекомендувати)
аспірантом (аспіранткою) _____ курсу

третього рівня вищої освіти/освітньо-наукового рівня доктор філософії

за спеціальністю _____
(код і назва спеціальності)

Мотивований висновок:

Голова комісії _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Члени комісії: _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Додаток 2. Структура екзаменаційного білета фахового вступного випробування

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Вступний іспит з фаху
для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 051 «Економіка»

Білет №1

1. Теоретичне питання з циклу фундаментальних дисциплін.
2. Теоретичне питання з циклу фундаментальних дисциплін.
3. Теоретичне питання з циклу фундаментальних дисциплін.

Ректор

Микола МИТНИК

Додаток 3 Структура екзаменаційного білета додаткового вступного фахового
випробування

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**Додатковий вступний іспит з фаху
для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 051 «Економіка»**

Білет №1

1. Теоретичне питання з циклу спеціальних дисциплін.
2. Теоретичне питання з циклу спеціальних дисциплін.
3. Теоретичне питання з циклу спеціальних дисциплін.

Ректор

Микола МИТНИК

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч. посіб.: У 2 кн.- Кн. 1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка/ за ред.. С. Панчишина і П. Острроверха.- 4-те вид., випр. І доп.- К.: Знання, 2006.-723 с.
2. Андреева, Г. І. Економічний аналіз [Текст]: навч.-метод. посібник / Г. І. Андреева. - К. : Знання, 2012. - 263 с. - (Серія "Вища освіта ХХІ століття"). - ISBN 978-966-346-365-0.
3. Бюджетний кодекс України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2456-17&p=1309936556715078>.
4. Дослідження операцій в економіці :підручник /І. К. Федоренко [та ін.] ; за ред. І. К.Федоренко, О. І. Черняка. Київ : Знання, 2007. – 558 с
5. Економіка підприємства: Навч. посіб. / [А.В.Шегда, Т.М. Литвиненко, М.П. Нахаба та ін.]; За ред А.В. Шегди.- К.: Знання-Прес, 2011.-335 с.
6. Інформаційні технології та моделювання бізнес-процесів : навч. посібник / О. М. Томашевський [та ін.]. – К. : ЦУЛ, 2012. – 296 с.
7. Козьменко О. В. Економіко-математичні методи та моделі (економетрика) : навчальний посібник / О. В. Козьменко, О. В. Кузьменко. – Суми : Університетська книга, 2014. – 406 с.
8. Конституція України: [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр>.
9. Макроекономіка та макроекономічна політика: Навч. посіб./ А.Ф. Мельник, Т.Л. Желюк, О.В. Длугопольський, О.В. Панухник; Наук.ред. А.Ф. Мельник.-К.: Знання, 2008.-699с.
10. Манків Г. Макроекономіка.- К.: Основи, 2000.
11. Митний кодекс України: [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
12. Мікроекономіка і макроекономіка/ За заг. ред. С. Будаговської.- К.: Основи, 2006.
13. Податковий кодекс України: [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
- 14.Вітлінський В.В. Моделювання економіки: Навч. посібн. –К.:КНЕУ, 2003.– 408 с.
- 15.Вітлінський В.В., Великоіваненко Г.І. Кількісне оцінювання ризику у фінансово-інвестиційній сфері / Фінанси України. – 2003. – № 11. С.16-24.
- 16.Вовк В.М.,Паславська І.М. Інвестиції та їхні оптимізаційні моделі. Навч. посібник/В.М.Вовк І.М.Паславська.-Львів:Видавничий центр ЛНУ ,2009.-286с
- 17.Гарматій Н. М. Динаміка та перспективи розвитку машинобудування України / Наталія Гарматій, Ірина Федішин // Галицький економічний вісник. — Т. :

- ТНТУ, 2019. — Том 57. — № 2. — С. 52–62. — (Економіка та управління підприємствами).
18. Мажара Г. А. Вплив смаків і пріоритетів купівлі на вибір споживача на прикладі задачі динамічного моделювання / Г. А. Мажара, В. О. Капустян // Економічний журнал Одеського політехнічного університету. — 2019. — № 3(9). — С. 45—50. 13
 19. Мажара Г. А. Ірраціональні стратегії в умовах часткової інформованості гравців на прикладі індивідуально-оптимальних рівноваг / Г. А. Мажара, В. О. Капустян // Академічний огляд. — 2019. — № 2(51). — С. 61—68.
 20. Мажара Г. А. Поведінкова складова у класичних підходах в ігрових задачах / Г. А. Мажара, В. О. Капустян // Академічний огляд. — 2018. — № 1. — С. 33—39.
 21. Мажара Г. А. Гіперболізоване дисконтування на прикладах поведінки економічних агентів з різними когнітивними функціями / Г. А. Мажара, В. О. Капустян // Modern Economic: електрон. наук. фахове вид. з екон наук. — 2019. — № 17. — С. 133—138.
 22. Rohatynskyi R., Fedyshyn I., Harmatii N., Dmytriv D. Modeling the development of machine-building industry on the basis of the fuzzy sets theory / I. Fedyshyn, N. Harmatii, R. Rohatynskyi, D. Dmytriv // Науковий вісник Національного гірничого університету. Вип.2, м. Дніпро, 2020 – С. 74-81